

AUTORITEIT
VOOR
FINANCIËLE
DIENSTEN
EN MARKTEN

FSMA

CONGRESS COLUMNS 2024

Recente evoluties in de controle van banking products

Beste lezer,

Wij hebben het genoegen u de eerste editie van de “Congress Columns” voor te leggen.

Deze publicaties gaan in op een aantal sectorspecifieke punten en zijn daarmee een aanvulling op het algemene FSMA-jaarverslag, dat de focus legt op de belangrijkste thema’s, tendensen en acties van het verslagjaar.

In de Congress Columns vindt u, voor een welbepaald toezichtsdomein, een beschrijving van de evolutie van de betrokken sector, een overzicht van de zienswijzen en de verwachtingen van de FSMA, evenals van haar feedback naar aanleiding van controleacties en analyses. De Congress Columns gaan ook in op geplande en lopende controleacties.

Deze eerste editie is gewijd aan de sectoren van het *asset management* (het al dan niet collectief vermogensbeheer) en van de bancaire spaar- en beleggingsproducten.

Immers, vandaag staat de versterking van de interne markt hoog op de agenda. De ontwikkeling en bevordering van innovatieve spaar- en beleggingsproducten in de EU zou kunnen leiden tot de

overdracht van een grote hoeveelheid kapitaal van spaarrekeningen (25% van het BBP van de EU) naar langetermijnbeleggingen. Dit kapitaal zou kunnen bijdragen aan de financiering van de reële economie en tegelijkertijd de investeringsmogelijkheden voor kleine beleggers kunnen vergroten. Ondersteuning van retailbeleggingen in de reële economie van de EU door middel van beleggingsproducten kan Europese bedrijven, waaronder kmo’s, gediversifieerde financieringsbronnen bieden, terwijl ook nieuwe financieringsbronnen kunnen worden aangetrokken voor de financiering van innovatie, infrastructuur, strategische investeringen van de EU en transitie.

De FSMA streeft als toezichtsautoriteit naar een eerlijke en correcte behandeling van de financiële consument. Ze wil waarborgen dat het financiële systeem duurzaam is en het vertrouwen van zijn gebruikers waard is.

Met deze bijdrage beoogt de FSMA de sectoren te steunen om hun opdracht waar te maken.

Wij wensen u een aangename lectuur.

Jean-Paul SERVAIS, Voorzitter
Annemie ROMBOUTS, Ondervoorzitter

OVERZICHT HOOFDSTUKKEN

OVERZICHT VAN DE GESTRUCTUREERDE PRODUCTEN EN BANKOBLIGATIES DIE IN 2023 OP DE BELGISCHE MARKT WERDEN AAN- GEBODEN

Trends in 2023 5

Analyse van het aantal producten en het volume:
ten opzichte van 2022 is bijna dubbel zoveel belegd in
gestructureerde producten, een forse stijging die vooral
toe te schrijven is aan de gestructureerde schuldinstrumenten 6

Analyse op basis van het gebruikte onderliggende actief
voor de bepaling van de formule van de pay-off: in 2022
en 2023 gebruikten de gestructureerde producten vooral
rentevoeten als onderliggend actief 8

Analyse op basis van de looptijd: in 2023 hadden
de gestructureerde producten kortere looptijden 9

Analyse op basis van de munteenheid:
in 2023 werden de meeste gestructureerde
producten uitgegeven in euro 10

Analyse op basis van het recht op terugbetaling:
in 2023 boden nagenoeg alle gestructureerde
producten recht op terugbetaling van de nominale
waarde op eindvervaldag 11

Analyse op basis van het aantal mechanismen:
in 2023 was het niveau van complexiteit vergelijkbaar
met dat in 2022 12

Trends in 2023

Sinds de lancering van het moratorium op de commercialisering van bijzonder ingewikkelde gestructureerde producten in 2011 (hierna “het Moratorium”) houdt de FSMA een overzicht bij van de in België gecommmercialiseerde gestructureerde producten. Producten die worden gecommmercialiseerd door distributeurs die het Moratorium niet hebben onderschreven zijn niet in dit overzicht opgenomen.

De FSMA analyseerde de evolutie van de gestructureerde producten die in België zijn gecommmercialiseerd sinds de lancering van het Moratorium tot 31 december 2023¹.

Omwille van het grote aantal/volume van bankobligaties die in 2023 bij retailklanten zijn gecommmercialiseerd (meer dan het dubbele van het volume van de gestructureerde bankobligaties), wordt in de analyse ook met die producten rekening gehouden.

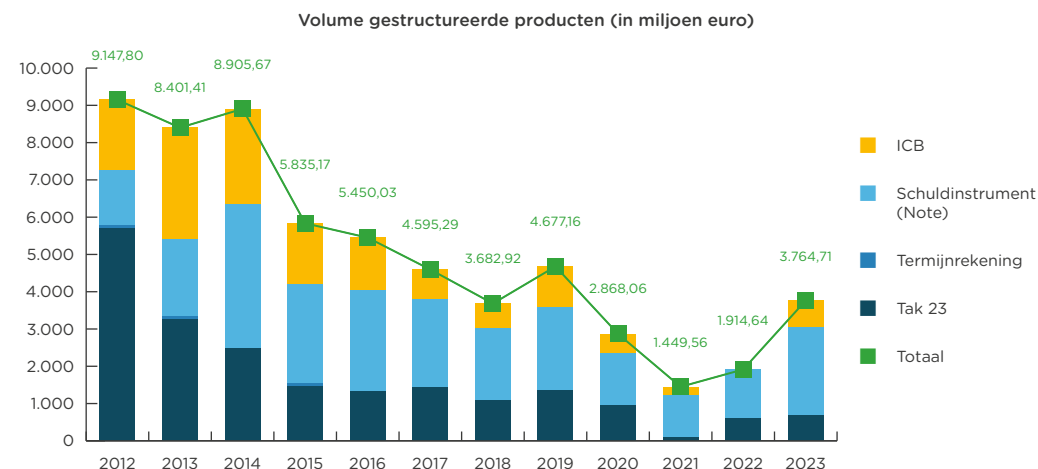
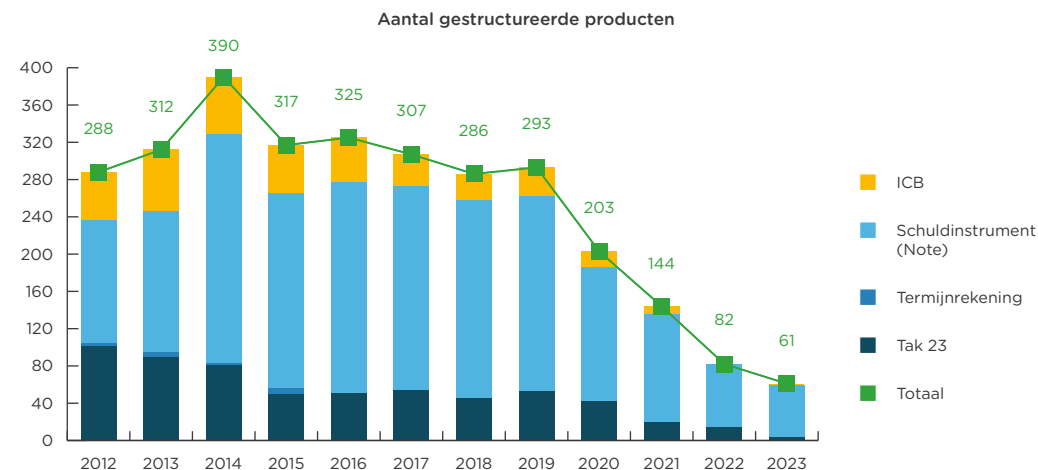
Uit de analyse bleek dat de in 2023 gecommmercialiseerde gestructureerde producten (ongeacht hun rechtsvorm) de volgende kenmerken hadden in vergelijking met de voorbije jaren:

- ze hadden kortere looptijden;
- de meeste gestructureerde producten werden in euro uitgegeven;
- nagenoeg alle gestructureerde producten gaven recht op terugbetaling van de nominale waarde op eindvervaldag;
- de meeste gestructureerde producten gebruikten rentevoeten als onderliggend actief in de toegepaste formule om het voorgestelde rendement te bepalen.

¹ De FSMA riep de financiële sector in juni 2011 op om particuliere beleggers geen gestructureerde producten meer aan te bieden die als bijzonder ingewikkeld kunnen worden beschouwd. Dat Moratorium is op 1 augustus 2011 in werking getreden.

Analyse van het aantal producten en het volume: ten opzichte van 2022 is bijna dubbel zoveel belegd in gestructureerde producten, een forse stijging die vooral toe te schrijven is aan de gestructureerde schuldinstrumenten

Onderstaande grafieken tonen de evolutie van het aantal gestructureerde producten en van het totale uitgiftebedrag voor elke rechtsvorm sinds 2012 tot 31 december 2023.

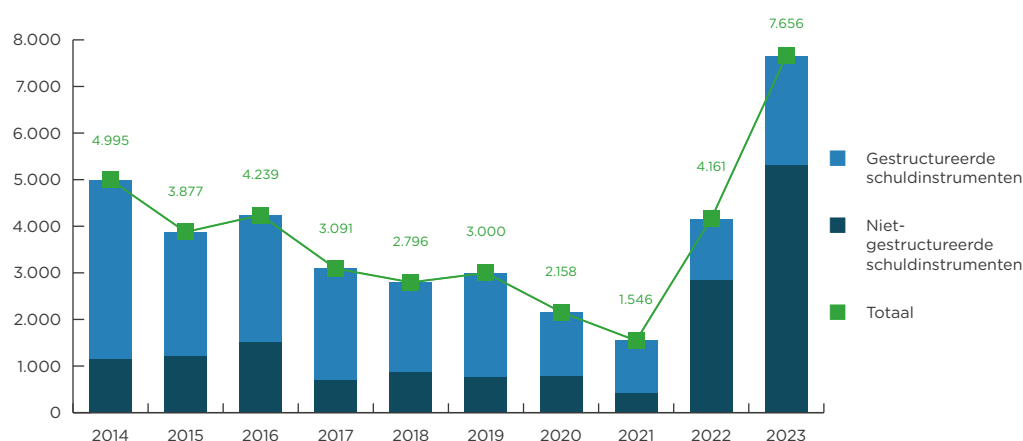

De bedragen die de Belgische beleggers in gestructureerde producten belegden, daalden fors in 2020 en 2021 (ongeacht de rechtsvorm). Die tendens keerde in 2022, toen opnieuw meer in die producten werd belegd. In 2023 verdubbelden de belegde bedragen bijna ten opzichte van 2022. Die forse stijging was vooral toe te schrijven aan de gestructureerde schuldinstrumenten (gestructureerde *notes*).

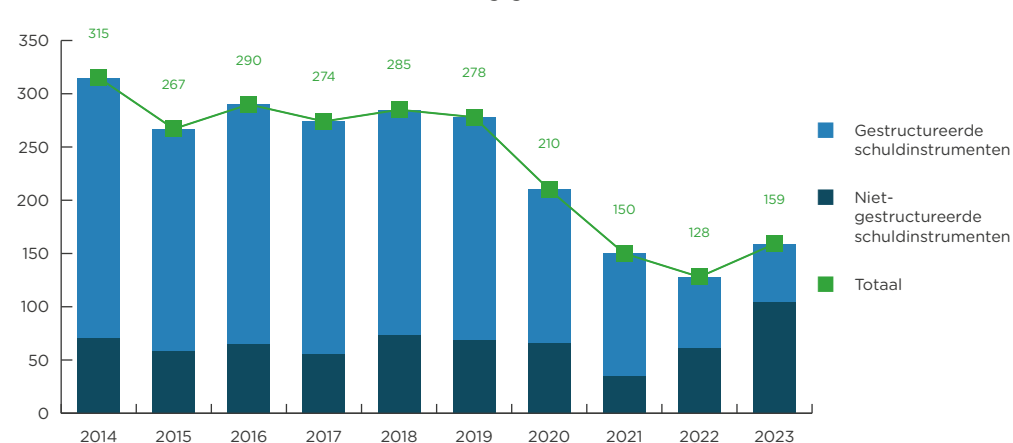
De aanzienlijke stijging van het uitgiftebedrag blijkt echter niet uit het aantal gestructureerde producten dat jaarlijks wordt gecommmercialiseerd. Dat aantal blijft immers voor alle rechtsvormen dalen. Meer dan 90% van de gestructureerde producten wordt in België gecommmercialiseerd in de vorm van schuldinstrumenten (*notes*).

Wat de laatste 10 jaar betreft, valt met name op dat de banken tussen 2014 en 2021 in hoofdzaak gestructureerde producten en weinig niet-gestructureerde bankobligaties commercialiseerden. Sinds 2022 beleggen de beleggers meer in niet-gestructureerde bankobligaties. Deze stijging is te zien sinds het tweede halfjaar van 2022, en valt wellicht te verklaren door de verhoging van de basisrentevoeten door de Europese Centrale Bank. Die verhoging zorgde ervoor dat de banken interessantere voorwaarden konden aanbieden voor die producten.

Volume van de door de banken uitgegeven schuldinstrumenten (in miljoen euro)

Aantal door de banken uitgegeven schuldinstrumenten

In augustus en september 2023 schreven de Belgische beleggers voor in totaal 21,9 miljard euro in op de staatsbon, die — met een looptijd van een jaar, een verlaagde roerende voorheffing (15%) en een nettorendement van 2,81% — een renderend alternatief voor de gereguleerde spaarrekening bood². Uit de analyse van de bedragen van de maandelijks uitgegeven gestructureerde producten blijkt dat de uitgifte van die gestructureerde producten ook werd beïnvloed door de uitgifte van de staatsbon op één jaar in september 2023. De belegde bedragen lagen die maand erg laag.

² Bron: [Stormloop van Belgische gezinnen op nieuwe Staatsbon leidt tot recorddaling bankdeposieten](https://nbb.be/nieuws/2023/09/Stormloop-van-Belgische-gezin-geen-nieuwe-Staatsbon-leidt-tot-record-daling-bankdeposieten) | nbb.be

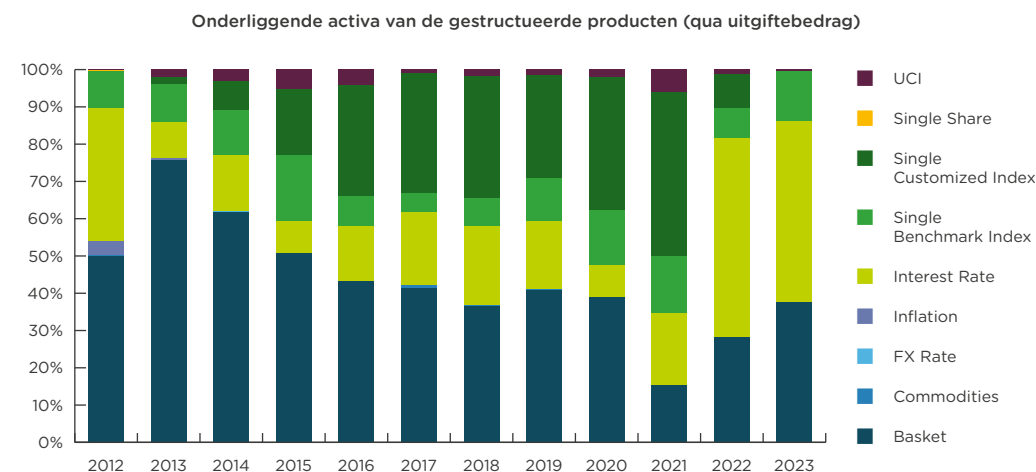
Analyse op basis van het gebruikte onderliggende actief voor de bepaling van de formule van de pay-off: in 2022 en 2023 gebruikten de gestructureerde producten vooral rentevoeten als onderliggend actief

Historisch gezien waren aandelenkorven het meest gebruikte onderliggende actief voor de bepaling van de formule van de pay-off. Vanaf 2013 ging de voorkeur van de producenten van gestructureerde producten meer en meer uit naar “huisindexen”³ als onderliggend actief voor de bepaling van de formule van de pay-off. Huisindexen maken vaak gebruik van actuele thema's (bv. duurzaamheid). In 2021 is die tendens versterkt. Huisindexen waren het meest gebruikte onderliggende actief voor de bepaling van de formule van de pay-off voor de gestructureerde producten (zowel qua uitgiftebedrag als qua aantal producten).

³ In tegenstelling tot benchmarks worden huisindexen voor gestructureerde producten ontwikkeld door de producenten; huisindexen bevatten vaak mechanismen die hun volatiliteit beperken, of trekken een vast dividend af.

In 2022 en 2023 doken de rentevoeten opnieuw op als onderliggend actief voor de bepaling van de formule van de pay-off. In 2023 vertegenwoordigden ze bijna de helft van de gestructureerde producten qua uitgiftebedrag en meer dan 75% van de gestructureerde schuldinstrumenten qua aantal gestructureerde producten. Ook aandelenkorven duiken opnieuw op als onderliggend actief voor gestructureerde ICB's en gestructureerde tak 23-producten.

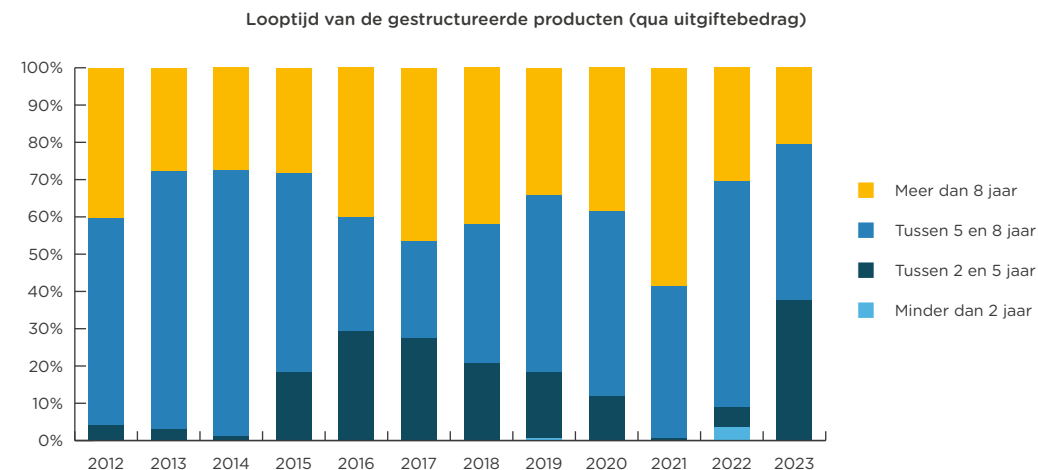
Sinds het vierde kwartaal van 2022 zijn de huisindexen volledig verdwenen.

Analyse op basis van de looptijd: in 2023 hadden de gestructureerde producten kortere looptijden

De FSMA stelde vast dat de gecommmercialiseerde gestructureerde producten langere looptijden hadden door het lagerenteklimaat van de voorbije jaren. De stijging van de rentevoeten in 2022 zorgde voor kortere looptijden bij de gestructureerde producten. In 2023 zette die tendens zich door. Iets meer dan een derde van de producten had een looptijd van minder dan 5 jaar.

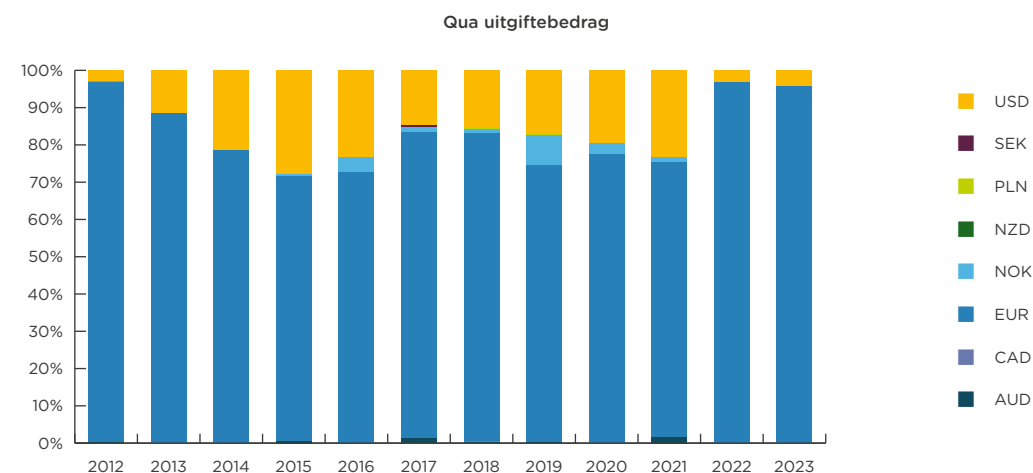
De gestructureerde tak 23-producten hebben doorgaans een looptijd van minimum 8 jaar.

De niet-gestructureerde bankobligaties hebben doorgaans een looptijd tussen 2 en 5 jaar (zowel qua aantal producten als qua uitgiftebedrag).

Analyse op basis
van de munteenheid:
in 2023 werden de meeste
gestructureerde producten
uitgegeven in euro

Tussen 2018 en 2021 werden steeds meer producten uitgegeven in Amerikaanse dollar. Die tendens zette zich niet door in 2022 en 2023. In 2023 werd meer dan 90 procent van de gestructureerde producten uitgegeven in euro (zowel qua uitgiftebedrag als qua aantal producten).

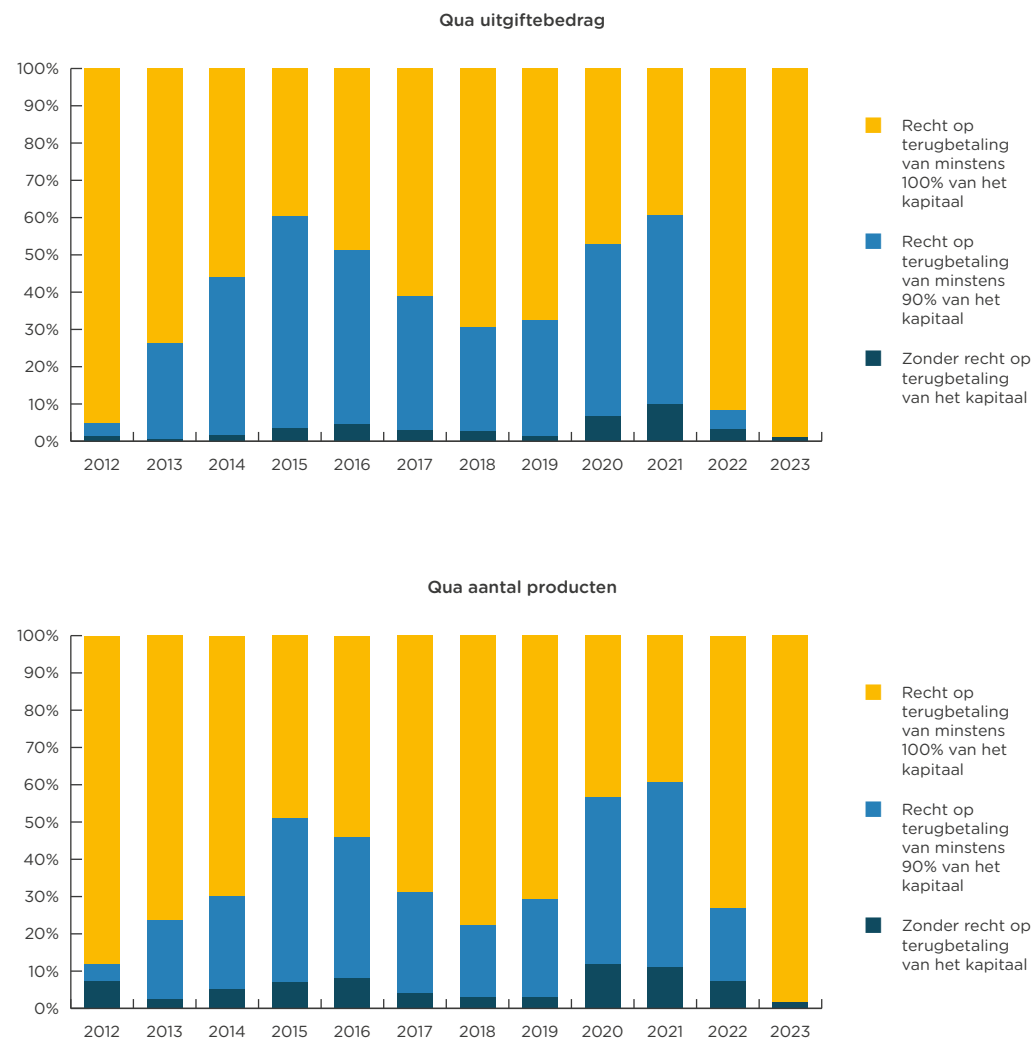
Analyse op basis van het recht op terugbetaling: in 2023 boden nagenoeg alle gestructureerde producten recht op terugbetaling van de nominale waarde op eindvervaldag

De voorbije jaren commercialiseerden de distributeurs meer gestructureerde producten die recht boden op terugbetaling van minstens 90%.

Door de stijging van de rentevoeten sinds 2022 konden de distributeurs opnieuw nagenoeg uitsluitend gestructureerde producten commercialiseren die recht bieden op terugbetaling van 100% van het kapitaal op eindvervaldag (qua uitgiftebedrag).

Dergelijke producten met recht op terugbetaling van 100% van het kapitaal vertegenwoordigden meer dan 98% van het in 2023 uitgegeven bedrag.

Die gegevens tonen aan dat het recht op terugbetaling van het kapitaal op eindvervaldag als een belangrijk element van de beleggingsbeslissing van de Belgische belegger wordt gezien.

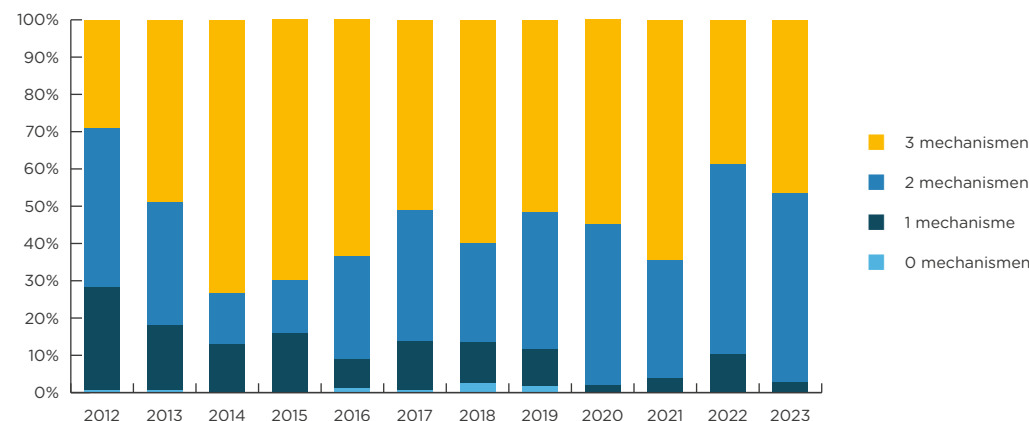
Analyse op basis van het aantal mechanismen: in 2023 was het niveau van complexiteit vergelijkbaar met dat in 2022

Met toepassing van het Moratorium mag de formule voor de berekening van het rendement van het gestructureerde product niet meer dan drie mechanismen bevatten. Anders wordt het product als bijzonder ingewikkeld beschouwd. Het beginsel houdt in dat rekening wordt gehouden met alle mechanismen die een berekening impliceren met betrekking tot de prestatie van het onderliggende actief. Mechanismen die een concrete toegevoegde waarde voor de belegger impliceren, moeten bij wijze van uitzondering echter niet in aanmerking worden genomen. De exhaustieve lijst van die mechanismen is beschikbaar op de FSMA-website. In 2022 waren de gecommmercialiseerde gestructureerde producten gemiddeld eenvoudiger. Dat fenomeen kon met name worden verklaard door het feit dat minder gestructureerde producten als onderliggend actief een huisindex hadden die minimaal voor één mechanisme telt.

In 2023 waren de gestructureerde producten opnieuw even ingewikkeld als de jaren ervoor. Meer dan 95% van de gestructureerde producten (qua uitgiftebedrag) gebruikten 2 tot 3 mechanismen. Dat kan worden verklaard door het feit dat een groot aantal gestructureerde producten een soortgelijke berekeningsformule met 3 mechanismen hadden: het verschil tussen de twee CMS-rentes⁴, de op dat verschil toegepaste multiplicator en het maximum (ook “cap” genoemd).

In 2023 werden hogere uitgiftebedragen opgehaald voor de meer ingewikkelde gestructureerde producten, terwijl lagere uitgiftebedragen werden opgehaald voor de producten met 1 mechanisme. Zo hadden 22,95% van de gestructureerde producten 1 mechanisme, maar met die producten werd minder dan 3% van het totale uitgiftevolume in 2023 opgehaald.

Mechanismen voor de berekening van het rendement voor de gestructureerde producten (qua uitgiftebedragen)

4 Constant Maturity Swap.

SPAARREKENINGEN EN TERMIJNDEPOSITO'S

Akkoord van 30 november 2023 over het aanbod van gereglementeerde spaarrekeningen: verbetering van de transparantie via onder meer een indeling van de rekeningen in 3 categorieën en een vereenvoudiging van het aanbod 14

Aandachtspunten bij de opstelling van reclame voor spaarproducten 16

Akkoord van 30 november 2023 over het aanbod van gereglementeerde spaarrekeningen: verbetering van de transparantie via onder meer een indeling van de rekeningen in 3 categorieën en een vereenvoudiging van het aanbod

Op dit moment staat er meer dan 250 miljard euro op gereglementeerde spaarrekeningen in België⁵. De voorbije 15 jaar zijn vele inspanningen geleverd om de leesbaarheid van de informatie en de vergelijkbaarheid van het aanbod van spaarrekeningen te garanderen. De FSMA zal elke bijkomende inspanning blijven aanmoedigen die de leesbaarheid van de informatie en de vergelijkbaarheid van het aanbod van spaarrekeningen ten goede komt⁶.

5 Nationale Bank van België, Statistieken, Statistieken, Financiële activa en verplichtingen van particulieren.

6 Dit werd nog herhaald in haar advies van 12 februari 2024 over de getrouwheidspremie op de gereglementeerde spaardeposito's.

In 2023 speelde de FSMA een rol bij de totstandbrenging van het akkoord dat de regering en Febelfin sloten over de transparantie van het aanbod van gereglementeerde spaarrekeningen. Zij staat in voor het toezicht op die transparantie in het kader van de haar toegekende bevoegdheden.

Dit zijn de belangrijkste punten van het akkoord dat op 15 januari 2024 in werking is getreden:

- een grotere transparantie omdat de bank elke klant driemaandelijks informatie verstrekt over de basisrente en de getrouwheidspremie, enerzijds, en de publicatie van een webpagina met alle relevante informatie over de door de bank aangeboden gereglementeerde spaarrekeningen, anderzijds;
- een vereenvoudiging van het aanbod door de beperking van het aantal gereglementeerde spaarrekeningen dat een kredietinstelling (of een merk⁷) mag aanbieden, tot maximum 4 verschillende spaarrekeningen⁸;
- de indeling van de spaarrekeningen in drie categorieën (A, B of C), waarbij deze informatie in alle reclamestukken of contractuele documenten moet worden vermeld;
- de omzetting van niet langer gecommmercialiseerde spaarformules en gereglementeerde spaarrekeningen die de beperking tot 4 toegestane rekeningen overschrijden (tegen medio 2024), en de overdracht van de tegoeden naar rekeningen die wel nog worden gecommmercialiseerd, en dit na voorafgaande kennisgeving aan de consument.

7 Onder "bankmerk" wordt een merk met een afzonderlijk distributienetwerk binnen eenzelfde juridische entiteit verstaan, nl. een netwerk dat bestaat uit ten minste 10 fysieke verkooppunten in België, of, als dit aantal niet wordt bereikt, 5 fysieke verkooppunten in ten minste een van de drie Gewesten in België. Als een merk geen afzonderlijk distributienetwerk heeft, moeten de spaarrekeningen van dat merk worden samengeteld met de spaarrekeningen van de kredietinstelling om na te gaan of de limiet van 4 (2+2+2) spaarrekeningen is bereikt.

8 Met "verschillende spaarrekeningen" worden zowel de spaarrekeningen bedoeld die onder verschillende namen worden gecommmercialiseerd, als de spaarrekeningen die verschillende rendementsformules aanbieden. Het begrip "rendementsformule" verwijst hier naar de combinatie van een basisrente en een getrouwheidspremie.

Het akkoord had verschillende gevolgen voor het aanbod van gereguleerde spaarrekeningen:

- nagenoeg twee derde van de banken heeft zijn aanbod van gereguleerde spaarrekeningen moeten aanpassen om rekening te houden met de beperking van het aantal spaarrekeningen tot 4 verschillende rekeningen (waarvan maximum 2 per categorie) en met de verschillende categorieën;
- begin 2024 zijn de nieuwe webpagina's gepubliceerd waarvan sprake is in het akkoord (na goedkeuring door de FSMA). Om de tenuitvoerlegging van die maatregel te vergemakkelijken, had de FSMA in een vroeger stadium samen met Febelfin een modelwebpagina ontwikkeld;
- tal van reclames moesten opnieuw ter goedkeuring aan de FSMA worden voorgelegd na de toevoeging van informatie over de categorie waartoe de rekening behoort (A, B of C), zoals vereist door het akkoord.

Op 30 november 2023, datum van het akkoord tussen de regering en Febelfin, commercialiseerden 31 banken/merken gereguleerde spaarrekeningen.

Op 1 juli 2024 waren 78 gereguleerde spaarrekeningen (goed voor 83 verschillende rendementsformules) beschikbaar bij de banken die het akkoord hebben onderschreven, en die tot de volgende categorieën behoren⁹:

- 37 rendementsformules van categorie A. Dit zijn 'klassieke' spaarrekeningen, die combinaties van basisrente en getrouwheidspremie aanbieden, zonder er andere voorwaarden aan te koppelen;
- 25 rendementsformules van categorie B. Dit zijn spaarrekeningen met 'bedragsvoorwaarden', dus ofwel met een minimum-/maximumspaarbedrag, ofwel met een minimum-/maximuminlage per maand;
- 7 rendementsformules van categorie C. Dit zijn spaarrekeningen die aan een leeftijdscategorie (bv. jongeren) zijn gekoppeld;
- 14 rendementsformules voor 'huurwaarborgrekeningen' en 'spaarrekeningen met derdenbeding' die niet worden meegeteld bij de berekening van het maximum van 4 rekeningen/rendementsformules per instelling.

⁹ Zie de vorige voetnoot voor de kenmerken van de categorieën van rekeningen.

Aandachtspunten bij de opstelling van reclame voor spaarproducten

Door het lage niveau van de basisrentevoeten van de ECB van de voorbije jaren waren de rentevoeten op de gereguleerde spaarrekeningen lange tijd erg laag, en voor vele rekeningen bedroegen ze zelfs niet meer dan de vastgestelde minima. De vergoeding op de meeste gereguleerde spaarrekeningen bedroeg zo 0,01% basisrente en 0,10% getrouwheidspremie.

Eind 2022, begin 2023 begon de vergoeding op spaarproducten opnieuw te stijgen. Daardoor kregen de spaarders opnieuw interesse voor dat soort producten, en ontstond er weer commerciële belangstelling bij de instellingen die deze spaarproducten aanbieden. Op een paar maanden tijd zag de FSMA het aantal reclamestukken dat haar ter goedkeuring wordt voorgelegd, dan ook fors stijgen.

In het kader daarvan vestigt de FSMA de aandacht van de sector op de naleving van bepaalde vereisten die voortvloeien uit het koninklijk besluit van 25 april 2014 betreffende bepaalde informatieverplichtingen bij de commercialisering van financiële producten bij niet-professionele cliënten ("KB Pub"). Doelstelling is een optimale transparantie van de informatie ten aanzien van de sector te garanderen om de voorspelbaarheid van het optreden van de FSMA te vergroten.

Toelichting bij de verschillen tussen basisrente en getrouwheidspremie in de reclame

Om als gereguleerde spaarrekening te kunnen worden gekwalificeerd en de fiscale vrijstelling te kunnen genieten, bestaat de vergoeding op spaarrekeningen uit een basisrente en een getrouwheidspremie:

- de basisrente is uiterlijk verworven vanaf de dag na de storting van het geld op de rekening. De bank kan de basisrente te allen tijde aanpassen en stelt haar klanten in kennis van die aanpassingen. De nieuwe rentevoet is van toepassing op het geld dat al op de rekening staat, en op de toekomstige stortingen. De basisrente wordt jaarlijks, uiterlijk op 1 januari, op de spaarrekening gestort;
- de getrouwheidspremie is slechts verworven voor bedragen die gedurende minstens 12 maanden onafgebroken op de rekening blijven staan. Het percentage van de getrouwheidspremie wordt voor 12 maanden vastgesteld op het moment waarop het geld wordt gestort, zelfs als dat percentage later stijgt of daalt. Gedurende die periode kan de bank het geldende percentage voor het reeds gestorte bedrag niet veranderen. Na het verstrijken van voornoemde periode van 12 maanden, wordt de getrouwheidspremie om de drie maanden gestort: op 1 april, op 1 juli, op 1 oktober en op 1 januari.

De FSMA is van oordeel dat de basisrente en de getrouwheidspremie afzonderlijk moeten worden voorgesteld in de reclame, en niet mogen worden opgeteld, omdat die optelling misleidend kan zijn. De verwervingslogica's van de basisrente en de getrouwheidspremie zijn immers niet identiek. Dit alles werd al verduidelijkt in de [circulaire van 27 oktober 2015](#).

Wat de modaliteiten voor de berekening van de getrouwheidspremie betreft, moeten twee belangrijke elementen onder de aandacht worden gebracht en nader worden toegelicht:

- als de spaarder zijn geld van zijn spaarrekening haalt voor de termijn van 12 maanden verstrijkt, zal hij geen recht hebben op zijn getrouwheidspremie; en
- als de bank het percentage van de getrouwheidspremie verandert nadat de spaarder geld heeft gestort, zal het geld pas één jaar na de storting ervan worden gekapitaliseerd volgens het nieuwe percentage.

Vermelding in de reclame van de rentevoet die in de toekomst van toepassing zal zijn

In 2023 legden verschillende actoren reclames voor waarin zij rentestijgingen aankondigden die pas enkele dagen of weken later van toepassing zouden worden. Die rentestijgingen waren grotendeels toe te schrijven aan een stijging van het percentage van de getrouwheidspremie.

Om te voorkomen dat de spaarders geld storten vóór interessantere rentevoeten (meer specifiek van de getrouwheidspremie) van toepassing worden, vroeg de FSMA de betrokken actoren om **een waarschuwing** toe te voegen **die de aandacht van de spaarders vestigt op het feit dat geld dat wordt gestort vóór de nieuwe rentevoeten van toepassing worden, niet in aanmerking komt voor het nieuwe percentage van de getrouwheidspremie en dus gedurende 12 maanden tegen een minder interessante rentevoet zal worden gekapitaliseerd**. De FSMA vroeg ook om die waarschuwing in de kijker te plaatsen ten opzichte van de rest van de tekst van de reclame (bv. in een kader, vetgedrukt of in kleur).

Vermelding van de categorie waartoe de gereguleerde spaarrekening behoort

Zoals bepaald in het [akkoord dat de regering en Febelfin hebben gesloten](#) over de transparantie van het aanbod van gereguleerde spaarrekeningen eind november 2023¹⁰, vroeg de FSMA alle instellingen die haar reclamestukken ter goedkeuring voorlegden, om de categorie te vermelden waartoe de spaarrekening behoort, alsook toelichting te geven bij de drie verschillende bestaande categorieën.

Termijnrekeningen met een looptijd van minder dan 1 jaar

Het gunstigere klimaat van de rentevoeten droeg er ook toe bij dat op Belgisch grondgebied opnieuw termijnrekeningen met een looptijd van minder dan 1 jaar opdoken. De voorbije jaren was dat spaarproduct minder populair.

Reclame voor termijnrekeningen moet de vereisten van het KB Pub naleven, hoewel deze niet moet worden goedgekeurd vóór ze wordt verspreid.

De FSMA stelde in verband met die producten vast dat de manier waarop de vergoeding werd voorgesteld, in bepaalde gevallen als misleidend kon worden beschouwd, omdat enkele banken de rentevoeten van die producten uitsluitend op jaarbasis vermeldden. Omdat **die producten een looptijd van minder dan 1 jaar hebben**, bedroeg de werkelijke rentevoet die de spaarders ontvingen, natuurlijk minder dan de vermelde jaarlijkse rentevoet.

¹⁰ Akkoord tussen de federale regering en Febelfin over de transparantie van gereguleerde spaarrekeningen.

De FSMA raadde die banken daarom aan om **een aan de looptijd van de betrokken termijnrekeningen geprorateerd vergoedingspercentage toe te voegen** (zo levert bv. een termijnrekening op 3 maanden met een jaarlijkse nettorentevoet van 2,10% in werkelijkheid een reëel nettorendement van 0,52% op¹¹).

¹¹ Door uit te gaan van een looptijd van het product van in totaal 90 dagen, en van 01/01/2024 als openingsdatum van de rekening.

BANKSCHULD- INSTRUMENTEN

Uitgiften van kasbons 20

Aandachtspunt bij de herziening van het prospectus:
definitieve voorwaarden 22

Uitgiften van kasbons

Context en toepasselijke reglementering

Gedurende verschillende jaren werden nagenoeg geen kasbons aangeboden in een context van erg lage rentevoeten. Door de rentestijging zijn verschillende banken opnieuw kasbons beginnen commercialiseren of overwegen ze dat opnieuw te doen.

Sinds 2017 bepaalt de prospectusverordening dat, behalve in bepaalde gevallen, een prospectus moet worden gepubliceerd wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden¹².

Een uitzondering op de regel is te vinden in artikel 1, lid 4, j), van de prospectusverordening bij een beperkte aanbieding van effecten die doorgaans “kasbons” worden genoemd¹³. Het gaat daarbij meer bepaald om een aanbieding van “effecten zonder aandelenkarakter, die doorlopend of periodiek door een kredietinstelling worden uitgegeven, waarbij de totale samengetelde tegenwaarde in de Unie voor de aangeboden effecten berekend over een periode van twaalf maanden minder dan

75.000.000 euro per kredietinstelling bedraagt, op voorwaarde dat die effecten i) niet achtergesteld, converteerbaar of omwisselbaar zijn, en ii) geen recht geven tot het inschrijven op of verwerven van andere soorten van effecten en niet aan een derivaat gekoppeld zijn”.

Als de kredietinstelling de totale samengetelde tegenwaarde van 75.000.000 euro overschrijdt die over een periode van één jaar wordt uitgegeven voor de in de EU aangeboden effecten, moet een prospectus worden goedgekeurd¹⁴.

De in de Listing Act vermelde herziening van de prospectusverordening voorziet in een wijziging van de vrijstelling. De grens van 75.000.000 euro zal tot 150.000.000 euro worden opgetrokken.

¹² Verordening (EU) 2017/1129 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 betreffende het prospectus dat moet worden gepubliceerd wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel op een gereguleerde markt worden toegelaten en tot intrekking van Richtlijn 2003/71/EG (“prospectusverordening”), en de wet van 11 juli 2018 op de aanbieding van beleggingsinstrumenten aan het publiek en de toelating van beleggingsinstrumenten tot de verhandeling op een gereguleerde markt. Artikel 3, lid 1 luidt als volgt: “Onverminderd artikel 1, lid 4, worden in de Unie uitsluitend effecten aan het publiek aangeboden nadat overeenkomstig deze verordening een prospectus is gepubliceerd.”. De prospectusverordening definieert een aanbieding aan het publiek in artikel 2 als “een in om het even welke vorm en met om het even welk middel tot personen gerichte mededeling waarin voldoende informatie over de voorwaarden van de aanbieding en de aangeboden effecten wordt verstrekt om een belegger in staat te stellen tot aankoop van of inschrijving op deze effecten te besluiten. Deze definitie is ook van toepassing op de plaatsing van effecten via financiële tussenpersonen”.

¹³ “De in artikel 3, lid 1, bedoelde verplichting om een prospectus te publiceren geldt niet voor de volgende soorten van aanbiedingen van effecten aan het publiek: [...]”. Tot 31 december 2022 werd dit bedrag opgetrokken tot 150.000.000 euro per kredietinstelling. Hoewel er sprake van was dat die periode zou worden verlengd, is dat op dit moment niet het geval en is deze tijdelijke bepaling nu dus vervallen. Het bedrag dat niet mag worden overschreden, bedraagt dus wel degelijk 75.000.000 euro.

¹⁴ Artikel 1, lid 4, (c) en (d), van de prospectusverordening. De toepasselijke uitzonderingen voor de aanbiedingen van instrumenten met een nominale waarde per eenheid van ten minste 100.000 euro, en voor de aanbiedingen aan beleggers die bij elke afzonderlijke aanbieding effecten aankopen tegen een totale tegenwaarde van ten minste 100.000 euro per belegger, blijven natuurlijk van toepassing.

Duidelijkheid omtrent de rangorde van kasbons

Het is van belang om het publiek correct in te lichten over de rangorde van kasbons in de kapitaalstructuur van de kredietinstelling bij insolventie.

Artikel 389/1, alinea 1 van de bankwet¹⁵ bepaalt dat schuldeisers hun aanspraken kunnen doen gelden in volgende rangorde:

- 1° houders van schuldvorderingen met zakelijke zekerheden of voorrechten;
- 2° houders van preferente chirografaire schuldvorderingen;
- 3° houders van niet-preferente chirografaire schuldvorderingen;
- 4° houders van achtergestelde schuldvorderingen; en
- 5° houders van schuldvorderingen die eigenvermogensbestanddelen zijn.

De vraag is onder welk type van schuldvorderingen de kasbons vallen.

Artikel 389, § 1 van de bankwet verleent aan gewaarborgde deposito's een bijzonder voorrecht op alle roerende goederen van de kredietinstelling. Gewaarborgde deposito's bevatten de op naam gestelde kasbons en de gedematerialiseerde en op nominatieve rekeningen geregistreerde kasbons, die gedekt worden door de Belgische depositobeschermingsregeling en niet meer bedragen dan 100.000 EUR (artikel 3, 68° van de bankwet).

Artikel 389, § 2 van de bankwet kent dit voorrecht ook toe aan natuurlijke personen en KMO's die in aanmerking komende deposito's houden voor het deel boven 100.000 EUR. In aanmerking komende deposito's bevatten de op naam gestelde kasbons en de gedematerialiseerde en op nominatieve rekeningen geregistreerde kasbons, die niet omwille van hun aard of de hoedanigheid van de deposant zijn uitgesloten van terugbetaling door een depositogarantiestelsel (artikel 3, 69° van de bankwet).

Houders van kasbons die genieten van de bescherming op basis van artikel 389 van de bankwet en dus een voorrecht hebben op roerende goederen van kredietinstellingen, hebben bij liquidatie voorrang op de preferente en niet-preferente chirografaire schuldeisers, achtergestelde schuldeisers en houders van eigenvermogensinstrumenten. Deze kasbonhouders zijn bijgevolg geen preferente chirografaire schuldeisers van de kredietinstelling. Men kan verwachten dat het doelpubliek van de kasbons doorgaans geniet van de bescherming van artikel 389 van de bankwet.

Enkel indien kasbonhouders niet voldoen aan de voorwaarden voor kwalificatie als “gewaarborgde deposito” of “in aanmerking komende deposito”, zijn ze preferente chirografaire schuldeisers.

¹⁵ Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen.

Aandachtspunt bij de herziening van het prospectus: definitieve voorwaarden

Elke kasbon waarvan de uitgifte- en vervaldatum verschillen, en die van een welbepaald type is (kapitalisatie of distributie), moet, volgens de ESMA-instructies, als een afzonderlijk effect worden beschouwd dat via een specifieke ISIN-code moet worden geïdentificeerd, om aan de rapporteringsverplichtingen aan ESMA te voldoen.

De ISIN-code moet als identificatiecode worden vermeld in het standaloneprospectus of in de definitieve voorwaarden (bij een basisprospectus) en dit, conform de vereisten van de prospectusverordening.

Bankobligaties

Indiening van de definitieve voorwaarden bij de FSMA

Wanneer de definitieve voorwaarden van een aanbieding niet in een basisprospectus zijn opgenomen en ze ook niet in een aanvulling op het basisprospectus zullen worden opgenomen, moeten ze zo snel mogelijk en, indien mogelijk, voor de aanvang van de aanbieding aan het publiek naar de FSMA worden verstuurd¹⁶.

De FSMA stelde echter vast dat, voor verschillende aanbiedingen waarvoor een basisprospectus was opgesteld, de definitieve voorwaarden niet aan haar werden overgelegd.

Zij herinnert eraan dat de definitieve voorwaarden in elektronisch formaat (pdf) (dat mag worden geprint, en dat opzoeken maar geen wijzigingen mogelijk maakt) moeten worden verstuurd naar het volgende e-mailadres: def.ems@fsma.be met als onderwerp de code die is meegedeeld op het moment waarop het prospectus werd goedgekeurd.

Bovendien moeten de definitieve voorwaarden vergezeld gaan van de ingevulde versie van de lijst die als bijlage gaat bij Mededeling FSMA_2019_13 van 15/12/2020.

Tot slot onderstreept de FSMA dat de definitieve voorwaarden, conform artikel 21 van de prospectusverordening, ter beschikking moeten worden gesteld van het publiek door de uitgevende instelling, de aanbieder of de aanvrager van de toelating tot de handel op een gereglementeerde markt.

¹⁶ Zie artikel 8, lid 5, van Verordening 2017/1129 van 14 juni 2017 betreffende het prospectus dat moet worden gepubliceerd wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel op een gereglementeerde markt worden toegelaten (de "prospectusverordening").

Actualisering van de technische vragen bij het moratorium

Na de publicatie van [het sectorverslag van juli 2022](#) en de daarin vervatte aanbevelingen (zie [hierboven](#)), stelde de FSMA een stijging vast van het aantal aanvragen voor de kwalificatie van indexen door de sector. Voor het beantwoorden van die aanvragen baseert de FSMA zich met name op FAQ 10 van het Moratorium die de criteria verduidelijkt waaraan moet zijn voldaan om als benchmark te worden gekwalificeerd. Om de transparantie over de interpretatie van de verschillende criteria van FAQ 10 te verbeteren, verduidelijkte de FSMA hoe de begrippen “niet-verwante marktpartijen” (derde criterium van FAQ 10) en “voldoende gediversifieerd” (vijfde criterium van FAQ 10) moeten worden geïnterpreteerd.

Alle elementen die hierboven worden beschreven, komen aan bod in een publicatie op de [FSMA-website](#) van 2 oktober 2023.

www.fsma.be